

עבודת השם

פירוש "תולדות"

ותלך לדרוש את ה' והלכה לשיבת שם בן נח כדי לשאול מה יהיה סופה. ולא רצתה ללכת למדרשו של אברהם אבינו כדי שלא לצערו כי הוא הסבא של בנייה וביקשה משם בן נח שיסביר לה הסיבה למה יש לה צער כזה כפי שאין לנשים אחרות בעולם. אפשר לשים לב איך אישה צדקת נוהגת כשהיא בצער ישר הולכת לרב שייתן לה סיבה רוחנית לצערה אח"כ הולכת לרופא ואילו הנשים שבימינו רצות לרופא.

ידוע המעשה באשת רבי מאיר, ברוריה, שמובא במדרש שוחר טוב (משלי, לא) על הכתוב: "אשת חיל מי ימצא" (משלי לא י). רבי מאיר דרש בשעת מנחה בשבת בבית המדרש, באותה שעה מתו בביתו שני בניו, הניחה ברוריה את שניהם על המיטה ופרסה עליהם סדין, בא רבי מאיר במוצאי שבת לביתו ושאל על בניו, נתנה לו כוס להבריל, ואחרי שאכל וברך אמרה לו: שאלה יש לי לשאול אתמול בא אדם ונתן לי פיקדון, עכשיו בא לקחתו, הנחזיר לו? ענה לה רבי מאיר לתומו: פיקדון צריכים להחזיר. הוליכה אותו אל החדר שבו שכבו הילדים המתים והסירה מהם את הסדין, בכה רבי מאיר, אך ברוריה אמרה לו: רבי! לימדתני שפיקדון צריכים להחזיר, וכן נאמר בכתוב: "ה' נתן וה' לקח יחי שם ה' מבורך (איוב א כא) ע"כ.

בדרך כלל האישה מגיבה על אסון בצער רב יותר מאשר בעלה, כי היא יותר קשורה לילד, וכמו כן האישה יותר רגשנית, הנה כאן רואים להיפך, ברוריה מגיבה באופן רוחני, באמונה נדירה, ובעלה רבי מאיר הוא אשר פורץ בבכי.

"ויבא עשו מן השדה, והוא עיף." (תולדות כה"ט) ביום ההוא הלך עשו השדה לצוד ציד וירא את נמרוד ואת גבוריו מרחוק. ויהי כראותו כי התקבצו אל נמרוד חיות ועופות הרבה מאוד, כי משכה אותם אליו תבנית כל חיה ועוף המצויים על בגדיו, ויקנא בו עשו ויחמוד את הבגדים. ויארב עשו לנמרוד וירא כי הלכו גבוריו היערה לצוד ציד ולא נשאר עמו בלתי אם שני אנשים. ויתגנב עשו לבוא אל נמרוד ויפול עליו פתאום ויכהו בחרבו ויכרות את ראשו מעליו. וירוצו אליו שני האנשים ויאבק עשו עמהם ויתקפם ויכס וימיתם. ויקח עשו את בגדי נמרוד החמודות ויכון ללכת וישא את עיניו וירא והנה גבורי נמרוד רצים לקראתו כי שמעו את קול הצעקה וירוצו לדעת מה זה ועל מה זה. ויחדר עשו ויבהל וינס לביתו ויחביא את הבגדים. והמלחמה אשר נלחם עשו עם נמרוד ועם שני גבוריו הרגיעה אותו עד מאוד ותחלשהו ויאמר בליבו אין זאת כי הולך אנכי למות! ויהי כי

"ויתרצו הפנים, בקרבה, ותאמר אס-כ, למה זה אנכי?" (תולדות כה"ט) כשנכנסה לחודש השביעי לא היה שני העוברים שווים, כי האחד היה צדיק והאחד היה רשע, ולדבקה היה צער מזה כי הם היו נאבקים זה עם זה שהאחד רצה להרוג את חברו. וכשרבקה הייתה הולכת ברחוב, ומתקרבת על יד ישיבה של שם ועבר או אחרת היה יעקב מפרנס לצאת, וכשעברה על יד בית עבודה זרה היה עשו מפרנס לצאת. ואע"פ שאסור לעבור לפני בית עבודה זרה. אלא רבקה לקחה בידה את אומנותה של שרה לגייר גיורות, כפי שאברהם היה מגייר גרים, לכן הייתה רבקה עוברת כמה פעמים על פתחי עבודה זרה כדי להסביר לנשים את כללי היהדות. וכן היו רבו השנים אודות הירושה של העולם הזה ושל העולם הבא. ומי שרב למעשה הם מלאך מיכאל שהוא שרו של ישראל, ומלאך ס"מ שהוא שרו של עשו, הם היו מריבים זה עם זה, כי ס"מ רצה להרוג את הבן הטוב. בא מיכאל בכעס כדי לשרוף את ס"מ, היות והמלאכים שם של אש. הגדול שורף את הקטן. עד שהקב"ה הפריד ביניהם וחילק את הירושה בין שני הבנים. שכן הרשע לקח את העולם הזה והצדיק לקח את העולם הבא, ולא טענו זה כנגד זה שהחלוקה הייתה מן השמים.

ובגלל הסיבות האלה נצטערה רבקה צער הרבה. והייתה מסובבת בין הנשים ושואלת אותן, האם הרגשתן צער כזה בימי עיבורכן. ואם הייתי יודעת שמרובה כ"כ צער ההיריון, לא הייתי מבקשת מאת הקב"ה שייתן לי בנים. ודעו כי רבקה הייתה עתידה לילד י"ב בנים שהם י"ב שבטים, אבל אמרה: אם צער ההיריון גדול כל כך איני רוצה ב"ב שבטים כי לא אוכל לעמוד בייסורים.

16:15	כניסת השבת
17:16	צאת השבת
16:36	שקיעה
17:48	ה. תם
6:25	הנץ

הפטרה: "משא דבר ה'"

צר לו מאד וייגש אל יעקב וירא והנה פניו חמרו מבכי ויתמה אליו מאד ויאמר מה לך, כי בכית, ואף גם זאת מדוע לא עשית היום מטעמים ותזר את נזיד העדשים אשר לא יאכלו בלתי אם העניים? ויאנה יעקב במרירות ויאמר אהה אחי הטוב! האמנם לא ידעת ולא שמעת, כי לקח ה' מאתנו את אברהם אבי אבינו אשר היה לנו לכבוד ולתפארת? והיה כשמוע עשו את הדבר הזה ויקרא לאמור אם גם הזקן הזה מת כאחד האדם למה זה אאמין בה? ובשכרו אשר ייתן לעשוי טוב וחסד עתה ראה נא גם ראה, כי אין אלוקים ואין מתן שכר לצדיקים וכאשר ירדו שאולה לא יעלו עוד; ויוסף עשו לדבר אל יעקב ויאמר הנך רואה אותי עייף ויגע מאוד וכוח אין בי לאכול, על כן היטיבה נא עמי והלעיטני נא מין הנזיד אשר לפניך; ויאמר יעקב אם תמכור לי את בכורתך ונתתי לך את שאלתך; ויאמר עשו הנה אנכי הולך למות ולמה זה לי בכורה? ויאמר יעקב השבעה לי וישבע לו ויתפתח עשו את פיו וירחיבו, וייצק יעקב את העדשים אשר בסיר בפי עשו. והיה כאשר אכל עשו את העדשים וישב

לו כוחו וימלא פיו שחוק ויאמר הוי כסיל! הן קנית היום דבר אשר לא ישווה גם באגורה אחת! ולא ענה יעקב את עשו דבר, כי הסכן הסכין לשמוע את חרפתו מפי עשו אחיו ולידום והיה כאשר כילה עשו לדבר וידין החוצה ויקרא לרעיו הפוזזים והריקים ויבואו אליו. ויקחם ויביאם האהלה אל יעקב ויספר להם את דבר ממכר בכורתו, ויהתלו כולם ביעקב וישחקו עליו וילעגו לו עד אשר לא היה בהם עוד כוח לשחוק, ויעזבו את יעקב ויצאו לדרכם.

"...ויאמר, הקול קול יעקב, והידיים, ידי עשו." (תולדות כ"ב)
 מדרש בזמן שהקול קול יעקב נשמע בבתי כנסיות ובבתי מדרשות אין הידיים ידי עשוי שולטות בכם. ומקשים המפרשים והלוא לא נאמר בפסוק "ואין הידיים ידי עשוי" כי אם "והידיים ידי עשוי" כלומר אפילו כשהקול קול יעקב גם אז "הידיים ידי עשוי" אך נאמר "הקול" חסר ו' ופרושו נעשה קל, כלומר כאשר מורגשת חולשה והקלה בקול יעקב שהוא חסר, אזי שולטות בו "הידיים ידי עשוי". ואילו כאשר קול יעקב הוא מלא ללא חולשה והקלה אזי אין ידי עשוי שולטות בו. (הגאון מילנא)

סיפור בהמשכים "כוחה של מחשבה" חלק א.

קול צליל מתכתי דק נשמע בחלל בית-הכנסת. זה היה רעש קל מקופסת טבק מתכתית שנפלה על רצפת בית-הכנסת. רוב המתפללים לא שמו לב לכך, חוץ מאחד מהם. עד אותו רגע הוא היה שרוי בדבוקתו בתפילה, אך נפילת קופסת הטבק הסיחה את דעתו. האיש הפסיק מתפילתו כדי להביט בקופסה שנפלה, ומיד ניסה לשוב אל תפילתו ואל כוונותיו, אך מכאן והלאה התפזרו מחשבותיו, ותפילתו לא נמשכה כשהייתה. זה היה בעת תפילת ראש-השנה בבית-מדרשו של הבעל-שם-טוב בעיירה מז'יבוז'. תלמידיו הקדושים עמדו צפופים והתפללו בהשתפכות-הנפש. כל אחד ואחד מבני החבורה היה תלמיד-חכם וצדיק, ותפילתם ליד רבם, ובמיוחד ביום הדין, הרקיעה שחקים. אחד התלמידים הקשישים, צדיק ועובד ה' דגול, עמד בפניו והתפלל בהתלהבות רבה. בתוך כך שלח את ידו והוציא קופסת טבק מכיס בגדו, נטל קמצוץ מתוכה, ועמד להחזירה לכיסו, אך הקופסה נפלה מידו. התלמיד רכן, הרים את קופסת הטבק והחזירה לכיסו. תברו, אף הוא מתלמידי הבעש"ט, הפסיק מתפילתו להביט בנעשה. הוא רצה לשוב לתפילתו, אך מחשבה טורדנית ניקרה במוחו: "וכי כך חברי מתפלל בראש-השנה? מה ערכת של דבקותו אם בעבור שאיפת טבק והנאה חומרית הוא מפסיק מתפילתו ומתעסק בקופסה שנפלה?!". התלמיד לא העלה כלל על דעתו כי המחשבה השלילית שחשב על חברו סיפקה 'פרנסה' למקטרגים בעולמות העליונים. הללו ששו על המציאה ומיהרו להביא את הקטרוג לפני בית-הדין של מעלה. משפט קשה התפתח בבית-הדין של מעלה, וגורלו של התלמיד היה נתון על כף המאזניים. המקטרגים קטרוגו, ומולם עמדו מלאכים מליצי יושר להמליץ טוב בעד האיש, אך לא הצליחו להדוף את הדין שנמתח עליו. הבעש"ט צפה במתרחש בעיני קודשו. הוא ראה כי מצבו של תלמידו בכי-רע, וכי גזרות קשות עתידות לבוא עליו. הוא הוסיף אומץ ותפילתו, ביקש והתחנן, אך לא נענה. עננה כבדה ריחפה על פניו, והדבר כאב לו עד מאוד. במהלך עשרת ימי תשובה, יום-הכיפורים וחג-הסוכות עדיין היו הדינים תלויים ועומדים מעל ראשו של התלמיד, ובכל עת רצון עמד הבעש"ט והפציר שוב ושוב בתפילות ובתחנונים כדי להסירם. הגיע ליל הושענא-רבה. לשמחתו הרבה של הבעש"ט הודיעו לו מן השמים כי תפילותיו פעלו את פעולתן, אולם בתנאי אחד: אם אותו תלמיד שחשב רע על חברו ילמד עליו זכות, רק אז יהיה אפשר לבטל את הדין. אולם כיצד יוכל לגרום לתלמידו לחשוב טוב על חברו, בשעה שאין לו רשות לגלות זאת באוזניו?...

ההמשך יבוא!

ע"פ ילקוט יוסף
כ"ד ד.

פנית ההלכות "הלכות מילה בשבת"

כג. תינוק שנולד ביום שישי אחר שקיעת השמש, תוך עשרים דקות מהשקיעה, שהוא זמן "בין השמשות", אין מלין אותו בשבת, אלא דוחים את המילה ליום ראשון. וכן אם יש ספק מתי נולד, אם קודם השקיעה, או בבין השמשות, אין מילתו דוחה את השבת. וכן אם יש ספק אם נולד אחר עשרים דקות מהשקיעה, שהוא זמן צאת הכוכבים, או שנולד בתוך זמן בין השמשות, בכל זה אין מלין אותו בשבת, אלא דוחין את המילה ליום ראשון. שכל שלא נולד בבירור בלילה, יש להחמיר שלא למולו בשבת. ואף על פי שיש ספק ספיקא, שמא בין השמשות לילה הוא, ושמא נולד בצאת הכוכבים, אפילו הכי לא מועיל ספק ספיקא בדין זה, ויש למולו ביום ראשון. (ילקוט יוסף שבת כ"ד ד' עמוד שלח, ועמוד תכ"ג)

כד. תינוק שנולד בליל שבת אחר צאת הכוכבים שלנו, (שהוא כעשרים דקות אחר השקיעה), בימי ניסן ותשרי שהיום והלילה שווים, נחשב כנולד בלילה ודאי, ונימול בשבת, שהיא מילה בזמנה ודוחה שבת. ואף שלדעת רבינו תם הוא עדיין יום גמור, ולדעתו צריכים למולו ביום שישי, אף על פי כן אין חוששין לסברתו ומלין אותו בשבת הבאה. אבל אם נולד קודם לכן, יש לדחות את המילה ליום ראשון. אולם לענין תעניות צבור כמו צום גדליה עשרה בטבת שבעה עשר בתמוז ותענית אסתר, זמן צאת הצום הוא כרבע שעה אחר השקיעה. (ילקוט יוסף שבת ד עמוד שמא. יביע אומר חלק ז' סימן מא אות ג. וחלק י' סימן לא עמוד מט. שארית יוסף ח"ג ע"ג תלב)

עלון זה לעילוי נשמת!

ברוך עובדיה בן שרה	יגאל יוכפז בן שושנה
שרה בת סלמה	שלום בן משה
אסתר בת חנה	שלום בן אברהם
ציון עובדיה בן רחל	יחזקאל אליהו בן סמרה
נעמי לקס בת אסתר	יעקב לקס בן אסתר
רחל עובדיה בת אסתר	רקה בת כאווג וחנניה
שלמה בן אליהו ושרה	אברהם דמתי בן אסתר
דוד שורמזון בן חוה	יוסף צברי בן אהרון

ת. נ. צ. ב. ה.

עורך ומגיש: שלום ע.

המעוניינים לקבל את העלון למייל בתפוצה שבועית:
יש לשלוח הודעה לאימייל: avodat.asef@gmail.com
כמו כן ניתן להוריד את העלון באתרי לדעת,דרשו,ועוד..